

УДК 159.9

Т.В. Попик, Н.А. Буняк докт. психол. наук, проф.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ПСИХОЛОГІЧНА СУМІСНІСТЬ І КОНФЛІКТ У МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКАХ

N.V. Popyk, N.A. Bunyak, Dr. Prof

PSYCHOLOGICAL COMPATIBILITY AND CONFLICTS IN INTERPERSONAL RELATIONSHIPS

Міжособистісні стосунки укладаються в реальних умовах життя та діяльності людей, у процесі їх взаємодії. Важливий вплив на ефективність такої взаємодії має психологічний чинник – ставлення людей один до одного, психологічна та практична готовність до співпраці, індивідуально-психологічні особливості. Найповніше суб'єктивний характер міжособистісних стосунків виявляється в сумісності людей.

Сумісність – це оптимальне поєднання якостей людей у процесі взаємодії, що сприяє успішному виконанню спільної діяльності. У психології виокремлюють такі чотири різновиди сумісності: фізичну, психофізіологічну, соціально-психологічну та психологічну.

Фізична сумісність виявляється в гармонійному поєднанні фізичних якостей двох або кількох людей, що спільно діють. Максимальна продуктивність фізичної роботи можлива тільки за умови, коли ті, хто разом її виконує, не поступаються один одному за силою і витривалістю.

Психофізіологічна сумісність передбачає єдність і взаємозв'язок особливостей аналізаторних систем, а також властивостей нервової системи людей під час діяльності. Цей різновид сумісності передбачає успіх у взаємодії людей у тих видах діяльності, де чутливість у межах тієї чи іншої аналізаторної системи є вирішальним чинником.

Соціально-психологічна сумісність передбачає відносини людей з такими властивостями особистості, що сприяють успішному виконанню соціальних ролей.

Психологічна сумісність передбачає спільність поглядів, переконань, цінностей, ставлень.

Відсутність сумісності у групі людей, включених у виконання суспільно чи особистісно значущої діяльності, за певних умов може спричинити конфлікт.

Конфлікт – це суперечність, що виникає між людьми у зв'язку з розв'язанням тих чи інших питань соціального чи особистого життя. Він може виявитися на рівні свідомості окремо взятої людини – це внутрішньо особистісний конфлікт, а також у міжособистісній взаємодії та на рівні міжособистісних групових стосунків.

Суперечності в міжособистісних стосунках не завжди призводять до конфлікту: чимало з них розв'язуються шляхом домовленості, досягнення консенсусу. У групах та колективах, що перебувають на стадії становлення та розвитку, суперечності часто завершуються конфліктами. В особистих взаємовідносинах, що ґрунтуються на дружніх стосунках і спільності життєвих інтересів, несумісність рідко буває причиною конфліктів. Коли ж з якихось причин тенденції несумісності починають виявлятися у стосунках, взаємовідносини людей припиняються.

Отже, дослідження сумісності при комплектуванні груп для виконання складної діяльності, пов'язаної з ризиком, має важливе значення для забезпечення її надійності та ефективності.